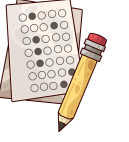

GAMZE HOCA SOSYALDE

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYO 6

Soru 1 (SB.7.3.4): Anayasa'nın 23. maddesiyle güvence altına alınan yerleşme ve seyahat hürriyetinin aşırı göç veya kısıtlamalar nedeniyle sekteye uğraması toplumda bazı olumsuzluklara yol açabilir.

a) Kontrolsüz ve aşırı göçün şehirlerde neden olduğu altyapı ve yerleşim sorunlarına iki örnek veriniz.

b) Anayasamıza göre bir vatandaşın yerleşme ve seyahat hürriyeti kapsamında asla elinden alınamayacak temel hakkı nedir?

Soru 2 (SB.7.4.1): Bilginin korunması ve aktarılmasında kâğıdın icadı ve yayılması büyük bir süreklilik arz eder. Kâğıdın icat edildikten sonra İslam dünyasına ve oradan Avrupa'ya geçiş süreci hangi tarihsel olaylarla gerçekleşmiştir?

Soru 3 (SB.7.4.2): Türk-İslam bilginleri sadece tıp ve matematikte değil, sosyal bilimler ve denizcilikte de öncü olmuşlardır.

a) "*Mukaddime*" adlı eseriyle sosyoloji ve tarih felsefesinin kurucusu kabul edilen bilgin kimdir?

b) Piri Reis'in 1517 yılında çizdiği Dünya Haritası'nın günümüz bilimsel birikimi açısından önemi nedir?

Soru 4 (SB.7.4.2): Osmanlı Devleti döneminde bilimsel çalışmalar rasathaneler ve medreseler aracılığıyla yürütülmüştür. İstanbul'da ilk rasathaneyi kuran Takiüddin ile Ayasofya Medresesi'nde müderrislik yaparak astronomiyi sevdiren Ali Kuşçu'nun ortak çalışma alanını yazınız.

Soru 5 (SB.7.4.3): XV. ve XX. yüzyıllar arasında yaşanan coğrafi ve teknik keşifler modern bilimi şekillendirmiştir.

a) Dünyanın yuvarlak olduğunu gemisiyle dolaşarak kesin olarak ispatlayan kâşif kimdir?

b) Günümüzde tıp ve elektronik alanında devrim yaratan, maddenin atomik seviyede işlenmesine dayanan teknolojinin adı nedir?

Soru6 (SB.7.4.4): Orta Çağ Avrupa'sındaki baskıcı ortamın aksine İslam coğrafyasında bilim "Altın Çağ'ını" yaşamıştır. İslam dünyasında bilim insanların desteklendiğine dair Gazneli Mahmud'un Bîrunî için söylediği ünlü sözü yazarak bu durumun bilime katkısını açıklayınız.

Soru 7 (SB.7.5.1): Cumhuriyet'in ilk yıllarında tarımı ve üretimi geliştirmek için toprağın verimli kullanılmasına yönelik stratejik adımlar atılmıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün tarımda modern teknikleri halka göstermek amacıyla Ankara'da kurduğu örnek çiftliğin adı nedir? Bu dönemde çiftçinin yükünü hafifletmek için kaldırılan vergi hangisidir?

Soru 8 (SB.7.5.2): Sanayi İnkılabı, üretimdeki teknik bilgi ve uzmanlık anlayışını kökten değiştirmiştir. Üretim teknolojisindeki bu değişimin "usta-çırak ilişkisi (zanaat)" yerine hangi anlayışı getirdiğini ve bu durumun "aile yapısı" üzerindeki bir etkisini açıklayınız.

Soru 9 (SB.7.5.3): Vakıflar ve sivil toplum kuruluşları (STK), toplumsal yardımlaşmanın temelini oluşturur.

a) Osmanlı'da eğitimden sağlığa birçok hizmetin bir arada verildiği toplu yapı sistemine ne ad verilir?

b) Günümüz sivil toplum kuruluşlarının doğal afetlerdeki rolüne bir örnek veriniz.

SENARYO 6 - CEVAP ANAHTARI

Cevap 1:

- a) Aşırı göç; gecekondulaşma, altyapı yetersizliği, çevre kirliliği ve trafik sorunlarına yol açar.
- b) Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından yoksun bırakılamaz.

Cevap 2: Kâğıdı ilk olarak Çinliler icat etmiştir; Müslümanlar 8. yüzyılda Çinlilerden öğrenmiş, Avrupalılar ise bu teknolojiyi Haçlı Seferleri ile Müslümanlardan öğrenerek ülkelerine taşımışlardır.

Cevap 3:

- a) Sosyolojinin kurucusu kabul edilen bilgin İbn Haldun'dur.
- b) Piri Reis'in haritası, o dönemde henüz tam keşfedilmemiş olan Amerika ve Afrika kıyılarını göstermesi bakımından eşsiz bir coğrafi belgedir.

Cevap 4: Her iki bilginin de ortak çalışma alanı astronomi ve matematiktir; gökyüzü gözlemleri ve zaman ölçümü üzerine çalışmışlardır.

Cevap 5:

- a) Dünyanın yuvarlaklığını kesin olarak ispatlayan Macellan'dır.
- b) Maddenin en küçük yapı taşlarıyla çalışan bu teknolojiye nano teknoloji denir.

Cevap 6: Gazneli Mahmud, Bîrunî için "Sarayımın en değerli hazinesi" demiştir. Devlet başkanlarının bilim insanlarını bu şekilde takdir etmesi ve desteklemesi, bilimsel çalışmaların menfaat beklemeden hızla ilerlemesini ve İslam dünyasının bilimde merkez olmasını sağlamıştır.

Cevap 7: Atatürk tarafından kurulan örnek çiftlik Gazi Orman Çiftliği'dir. Çiftçiyi rahatlatmak için kaldırılan vergi ise Aşar vergisidir.

Cevap 8:

- Sanayi öncesi üretim tecrübe ve ustalığa dayanırken, sanayi sonrası üretim bilim ve teknolojiye dayalı hale gelmiştir.
- Bu değişim, geleneksel geniş aile yapısının küçülerek çekirdek aile yapısına dönüşmesine neden olmuştur.

Cevap 9:

- a) Bu yapılara külliye (cami, medrese, hastane vb. bir arada) denir.
- b) STK'lar doğal afetlerde halkı bilinçlendirir ve hızlı insani yardım (gıda, barınma) sağlayarak kamu kurumlarına destek olurlar.